

ISSN:2791-9617
somuncubaba

Dergisi'nin Eki'dir.

MAYIS 2024
YIL: 30 - SAYI: 283

Aile

Fetih Ruhunu
Diri Turalım

© Sürmeye Büşra YILDIZ

İstanbul'a
Benzeyen Olmak

© Nilüfer Z. AKTAŞ

Edebiyatımızda
Erguvan

© H. İktil ABBASOĞLU

Muallim

Öğretici (s.a.v)

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Muallim/Öğretici" dir. İnsanın doğumundan ölümüne kadar sürekli bir öğrenme süreci içindedir. Hayatı boyunca sürekli olarak bir şeyler öğrenir ve bu süreçte karakterini şekillendirir. Özellikle dinî eğitimde ve karakter gelişiminde, rol modellerin önemi büyüktür. "Rol model olma ve model alma" kavramları, insanların hayatlarına yön verir ve öğrenme yeteneklerini geliştirir. Örnek şahsiyetler, toplumlara şekillendiren ve ilham veren kişilerdir. Özellikle dinî değerlerin taşıyıcıları olan peygamberler, insanlık için örnek ve rehber olmuşlardır. Peygamberimiz Hz. Muhammed de (s.a.v.), insanlığa örnek olmuş son peygamberdir. O'nun yaşamı, insanlık için rehberlik etmiş ve öğretici bir nitelik taşımıştır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), eğitimci ve öğretici olarak gönderilmiştir. Onun hayatı, bilgelikle donanmış ve vahiyle desteklenmiş bir öğretmenin hayatını yansıtır. O, hayatın anahtarlarını ve sonuçlarını öğretmiş, ashabına babanın evladına öğrettiği gibi öğretmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.), ashabını dikkatle yetiştirmiştir. Basit sorunlar yüzünden bile birbirlerine zarar veren bir toplumdan, adalet ve merhametle anılan bir toplum yaratmıştır. Medenî bir toplum oluşturarak, insanlara örnek olmuş ve onları İslam'ın esaslarıyla donatmıştır. Sahabe nesli arasında önemli bir yere sahip olan Ashab-ı Suffe, İslam'ı öğrenme ve hizmet etme tutkusuyla Hz. Peygamber'in (s.a.v.) öğrencisi olmuşlardır. Onlar, İslam'ı öğrenmek ve başkalarına öğretmek için fedakârlık yapmış ve Hz. Peygamber'in eğitim seferberliğine katılmışlardır.

Hz. Peygamber'in eğitim ilkelerinde en önemli husus, iyiliği teşvik etmek ve kötülükten sakındırmaktır. O, insanlara yumuşak bir şekilde yaklaşarak onları doğru yola yönlendirmiştir. Çocukların yaptığı hataları cezalandırmak yerine, bu hataları bir öğrenme fırsatı olarak görmüş ve onlara doğruyu öğretmiştir. Bir örnekte, hurma ağaçlarını taşıyan bir çocuğa kızmadan önce neden böyle davrandığını sormuş ve onun ihtiyacını anladıktan sonra doğruyu öğretmiştir. Hadislerinde, ashabını çeşitli konularda uyarmış ve teşvik etmiştir. Cahillik, ilgisizlik, faydasız bilgi, kibir, iyiliği gösteriş yapma, yalan yere yemin etme gibi kötü davranışlardan kaçınmalarını öğütlemiş; köleleri azad etme, onlara iyi davranma, insanlara ikramda bulunma gibi güzel davranışları teşvik etmiştir. Hz. Peygamber, ashabına sürekli olarak hayır ve iyilik yapmalarını teşvik etmiş, onlara bu konuda telkinlerde bulunmuştur. Bir sahâbiye, hayır işlemenin her zaman daha iyi olduğunu söyleyerek bu ilkeyi vurgulamıştır.

Fatih Olabilmek

Fatih Sultan Mehmed, Osmanlı İmparatorluğu'nun icraatları ve askerî dehasıyla öne çıkan padişahlarından biridir. 1432'de Edirne'de doğan Fatih Sultan Mehmed, hem Batı hem de Doğu kültürü eğitimi alarak kendisini geliştirmiştir. Manisa'da sancakbeyliği görevine atanmasıyla yönetim deneyimi kazanmıştır. Şehzade Mehmed, Osmanlı geleneği gereği top döküm işini seçmiş ve bu, İstanbul'un fethine giden yolda önemli bir adım olmuştur. 12 yaşında tahta geçmesine rağmen, Varna Zaferi'ni sağlamak için tahtı babası II. Murad'a bırakmıştır. II. Mehmed, babasının vefatından sonra tekrar tahta çıkmış ve iç meselelerle uğraşmıştır. Karamanoğlu İbrahim Bey'in isyanını bastırması ve İstanbul'un fethi için kararlılıkla hareket etmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in müjdesini gerçekleştirmek isteyen Fatih Sultan Mehmed, zorlu bir kuşatma sonrasında İstanbul'u fethetmiştir. Bu zaferin ardından imparatorluğun sınırları genişlemiş ve Batı'da birçok beylik Osmanlı'nın egemenliğini tanımıştır.

Fatih Sultan Mehmed, askerî alanda olduğu kadar idarî alanda da başarılar göstermiştir. Devlet yönetimini çağın koşullarına uygun şekilde düzenlemiş ve bilim, teknik, mimarî, güzel sanatlar ve mühendislik alanlarında çalışmalar yapmıştır. Kanunnamesi, devlet memurlarının görevlerini belirleyen ve taht ve devletin geleceği için kardeş katlini meşrulaştıran önemli bir girişimidir. Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'un nüfus sorununa el atarak şehrin nüfusunu artırmıştır. Başta diğer Osmanlı illerinden ve fethedilen bölgelerden gelen sanatkârlar olmak üzere, isteyen herkesin İstanbul'a yerleşmesine izin verilmiştir. Bununla birlikte, zengin ve iş ehli zümrelerin Anadolu'nun çeşitli şehirlerinden aileleriyle birlikte İstanbul'a nakledilmeleri emredilmiştir. Fatih Sultan Mehmed, ayrıca, fethedilen Hristiyan ülkelerinden alınan esirlerin İstanbul çevresindeki köylere yerleştirilerek arazi işletmesini sağlamıştır. Bu şekilde, bazı şehirlerin halkının da İstanbul'a tehcir edilmesiyle nüfus artışı sağlanmıştır. Konya, Karaman, Aksaray gibi şehirlerden ve Edirne, Bursa, Gelibolu, Filibe gibi yerlerden de Türkler İstanbul'a nakledilmiştir. Fatih Sultan Mehmed ayrıca Osmanlı ilim ve fikir hayatına yeni boyutlar kazandırmıştır. Semerkand, Buhara, Kahire, Şam, Bağdat gibi önemli merkezlerden âlimleri davet ederek İstanbul'un ilim ve kültür hayatını zenginleştirmiştir. Fatih'in devri, Sahn-ı Seman Medreseleri gibi önemli eğitim kurumlarının kurulduğu ve farklı ilim dallarının öğretildiği bir dönem olmuştur.

Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'un fethiyle kazandığı bu mübarek belde, Türk-İslâm medeniyetinin ve kültürünün merkezi hâline gelmiştir. Şehir, medeniyetin bir simgesi hâline gelmiş ve ilim, kültür, sanat, ticaret ve hayır müesseseleriyle dolup taşmıştır. İstanbul'un fetihle birlikte yeniden canlanması, Türk-İslâm medeniyetinin yücelmesine ve dünyanın en büyük merkezlerinden biri hâline gelmesine vesile olmuştur. 1481'de vefat eden Fatih Sultan Mehmed, büyük kumandanlık dehasıyla tarihe altın harflerle yazılmış bir padişaktır. Naaşı, İstanbul'daki Fatih Camii avlusundaki türbeye defnedilmiştir.

somuncubaba
Dergisi'nin Ekidir.
ISSN: 2791-9617

Aile

MAYIS 2024 / YIL: 30 – SAYI: 283
Somuncu Baba Dergisi'nin Ücretsiz Ekidir.

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Kemal Demir

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
M. Hulüsi ERDEMİR

Yayın Editörleri
M. Nazmi DEĞİRMENÇİ
Hulusi KESKİNTEPE

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK, Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Sebahat DENİZ, Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN,
Prof. Dr. Ali AKPINAR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Es- Seyyid Osman Hulüsi Efendi Vakfı

Dergimizi, Web Sayfamız ve Mobil
Uygulamalarımız Üzerinden Okuyabilirsiniz:

Basım-Yayım-Dağıtım-Pazarlama
Çamlıca Basın Yayın Eğitim Sağlık Turizm
İnşaat San. ve Ticaret A. Ş
Zaviye Mah. Hacı Hulüsi Efendi Cad.
No: 89 (44700) Darende / MALATYA
Tel: (422) 615 15 00 Faks: (422) 615 28 79

04

► Sümeyye Büşra YILDIZ

Fetih Ruhunu
Diri Tatalım

14

► Nilüfer Zontul AKTAŞ

İstanbul'a Benzeyen
Olmak

Çocuklarınıza Bu
Kelimeleri Söylemeyin

► Eşref BOLUKÇU

08

Baba

► Ayşe Gül PINAR

16

18

Emine Büşra YÜKSEL

Gönül Dili
Fetih Ruhu

24

Raziye SAĞLAM

24 Saatte 2 Saat

28

M. Emin KARABACAK

Torunların Eğitiminde
"Nene ve Dedeler"

Fuat Sezgin
Bilim Tarihcisi

Sait ÖZER

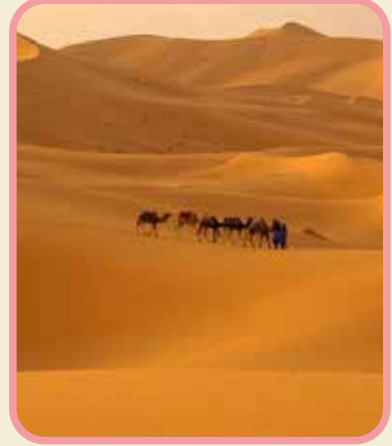
22

III. Mustafa'nın Saadetli Kızı
Beyhan Sultan

Bengisu HAYAT

26

Beşir Bin Sa'd (r.a.)

N. Nida DURAN

31

FETİH RUHUNU DİRİ TUTALIM

► Sümeyye Büşra YILDIZ

Milletlerin tarihinde, kendisine ışık tutan şevk ve heyecan kaynağı gibi değerleri vardır. Milletler, bu değerlerin etrafında kenetlendikleri zaman gerçek mânâda millet olma şuuruna erer. Toplumu birbirine kaynaştıran bu değerlerden biri de -hiç şüphesiz- millî birlik duygusudur.

Şanlı tarihimiz, imanımızdan kaynaklanan,

millî birlik ruhuyla kazanılmış eşsiz zaferlerle doludur. Bu zaferler, geçmişimizi süsleyen ve geleceğimizi aydınlatan çok önemli dönüm noktalarıdır. Tarih sahnesinde müstesna bir yere ve değere sahip olan İstanbul'un fethi de bu dönüm noktalarından birisidir. Bilindiği gibi İstanbul, tarihî zenginliği ve doğal güzelliğiyle büyüleyici bir şehir olarak daima insanlığın ilgisini çekmiştir. Asırlar boyu hükümdarlar

ordularla üzerine yürümüş, şairler ve edipler onun büyüleyici etkisiyle birçok edebî eser ortaya koymuşlardır. İslâm âleminde, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in işaretiyle farklı bir alâkaya muhatap olan İstanbul'u fethedebilmek amacıyla, Müslümanlar tarafından çok sayıda seferler düzenlenmiştir.

Tarihte meydana gelen olaylar; amaç, sebep, şahıslar ve sonuç itibariyle değerlendirilir. Bu açıdan İstanbul'un fethini ele aldığımızda bunun, insanlık tarihi açısından bir çağı kapayıp yeni bir çağı açan önemli bir olay olduğunu görürüz. Bu fethin millî tarihimiz açısından ayrı bir önemi vardır. Bu mânâda İstanbul'un fethine özel bir anlam katan, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şu hadis-i şerifidir: *"İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan ve onu fetheden asker ne güzel askerdir."* Bu müjde, İstanbul'un fethini diğer fetihlerden ayıran bir özellik olarak göze çarpmaktadır.

Tarih kitaplarımızda; İstanbul'un fethinin nasıl gerçekleştiği, komutanların dirayeti, askerlerin cesareti ve Allah rızası uğruna şehadet şerbetini içmek için nasıl çarpıştıkları kıvançla anlatılmaktadır. Bu fetih, imanın inkâra, ilmin cehalete, birlik ve beraberliğin düzensizliğe

"Bu fetih, imanın inkâra, ilmin cehalete, birlik ve beraberliğin düzensizliğe olan üstünlüğünün bir göstergesidir."

olan üstünlüğünün bir göstergesidir. İman ile teknik, askerî bilgi ve güç birleşince -Allah'ın yardımıyla- zafer yolu açılmıştır.

İstanbul'u fethederek Rasûlullah'ın övgüsünü hak eden büyük hükümdar Fatih Sultan Mehmet, çıkardığı bir fermanla, özünü dinimizden alan fetih anlayışını/ruhunu bir insanlık dersi olarak tüm dünyaya yeniden duyurmuştur. Mekke'nin fethinde ilk örneklerini gördüğümüz gibi, İslâm tarihi boyunca fethedilen yerlerde sergilenmiş olan örnek davranışların en güzellerinden birine İstanbul'un fethinde şahit olmaktadır. Muzaffer komutan Fatih Sultan Mehmet, zaferi müteakip, kendisiyle savaşmış olan herkesi kayıtsız şartsız affetmiş, ayrıca, çıkarmış olduğu fermanla Bizans halkının hasret kaldığı can, mal, ırz ve namus güvenliğini teminat altına alarak, günümüze örnek olacak şekilde, sevgi, saygı ve

hoşgörüyü dayanan inanç ve ibadet hürriyeti tanımıştır. O, bu hareketiyle, kendisini öven Yüce Peygamber'in izinden yürüdüğünü ve onun övgüsünü gerçekten hak ettiğini gösteriyordu.

Rasûlullah Mekke'yi fethedince, "Bize ne ceza verecek?" diye bekleyen halka, "*Bugün kınama günü değildir. Hepiniz hürsünüz ve serbestsiniz!*" buyurmuş ve şehrin valiliğini, daha kısa süre önce kendisine dış bilemekte iken, bu eşsiz davranış karşısında Müslüman olan Attâb ibn Esid'e vermişti. Fatih Sultan Mehmet de Hz. Peygamber (s.a.v.) gibi davranarak, onun gösterdiği fetih anlayışını takip ettiğini gösteriyordu. Malazgirt Meydan Muharebesi'ni kazanmış olan Sultan Alpaslan da aynı şekilde davranmış, mağlup etmiş olduğu düşman kumandanını misafir gibi karşılamış, onu serbest bırakarak ülkesine kadar emniyet içerisinde gitmesini sağlamıştı. Görüldüğü gibi, İslâm kültüründeki fetih anlayışı, fethedilen yerlere huzur ve hürriyet bahşediyor, halkını gerçek kurtuluşa ulaştırıyordu.

İstanbul'un fethini müteakip, hiçbir ayırım yapılmadan, şehirde yaşayan herkese yardım eli uzatılmış, yoksullar gözetilip sosyal adalet yerleştirilmiş ve örnek yönetim anlayışıyla Bizans halkının öteden beri yaşamakta olduğu zulme son verilmiştir. Bu erdemli davranışla İstanbul'un fethine gönüllerin fethi de eklenmiştir. İstanbul'u geri almak için harekete geçen kuvvetlere, öncelikle kilise önderleri ve şehrin yerli halkının karşı koymuş olması, bu fethin, Müslümanlara sadece Bizans topraklarını değil, Bizans insanının gönüllerini de açtığını net bir şekilde göstermiştir. Netice itibarıyla, Fatih'in bir armağanı ve İslâm'ın fetih anlayışının bir yansıması olarak, güzel yurdumuzda mevcut olan diğer ırk ve din mensupları, asırlar boyu hiçbir rahatsızlık duymadan yaşayagelmışlerdir. Bütün bunlar, dinimizin ve milletimizin her türlü inanca ve ırka gösterdiği üstün

hoşgörüyü aksettiren tarihî belgelerdendir.

Bize düşen, "Fatih ruhu"nu genç nesle taşımak ve uğrunda yaşamaya değer kıymetlerin neler olduğunu onlara gösterebilmektir. Özünlü İslâm'ın yüce değerlerinden alan fetih ruhu, bugün artık daha çok, bilgi ve inançla çalışıp üreterek, ülkemize ve insanlığa yararlı olmak şeklinde algılanmalıdır. Her ferдин sorumluluk bilincine sahip olabilmesi ve vazifesini bu şurla en güzel biçimde yapmaya gayret etmesi bu anlayışın gereğidir. Gerçek ve kalıcı fethin gönülleri fethetmek olduğu bilinciyle hareket ederek, gelecek nesillerimizi kendi öz değerlerimizle donatıp bu ruh ve anlayışa sahip olmalarını sağlamalıyız. Millî gurur tablolarımız olan zaferlerimizi genç neslimize tanıtmalıyız ki gençlerimiz "inançları uğrunda fedakârlık yapabilme"nin ne olduğunu anlayabilsinler.

İstanbul'un fethi deyince akla ewelâ fetih rûhu gelir. Zira kılıcın fetihlerdeki payı sadece vasıta olmaktan ibarettir. Asıl fetih, gönüllerde gerçekleşen fetihtir ki buna fetih rûhu diyoruz. II. Mehmed, işte bu ruh ile Fatih unvânını almıştır. Yani ona Mehmed ismini unutturacak derecede bir vasıf olan Fatih sıfatını verdiren, onun fetihle dolu gönül âlemidir.

Fatih'in o yüce fetih rûhunda devrini aşmış bir ilim ve medeniyet hamlesi görüyoruz. Öyle bir ilim ve medeniyet hamlesi ki dâimâ yapıcı, îmar edici, inşa edici; asla yıkıcı değil. Bunun için de Bizans medeniyetini dahî tahrip etmiyor, yakıp yıkmıyor; bilâkis kendi içinde eritiyor... Neticede bambaşka, kendine mahsus, öz ve muhteşem bir medeniyet teşekkül ettiriyor. Ali Kuşçu ve talebeleri gibi nice ilim adamları Orta Asya'dan ve muhtelif belde-lerden İstanbul'a getiriliyor. İstanbul bir ilim merkezi oluyor. Kurulan vakıflarla da İstanbul, dünyanın maddeten olduğu kadar mânen de gözbebeği hâline geliyor.

LETARJİ NEDİR? LETARJİ NEDENLERİ VE BELİRTİLERİ

▶ Nesibe AYDIN

Uyuşukluk olarak da ifade edilen letarji, sürekli uyku hali ve yorgunluğa bağlı olarak kişinin yaşamsal fonksiyonlarının oldukça düşük seviyeye indiği bir durumdur. Letarji durumunda sürekli bir uyku hali, yorgunluk, tükenmişlik ve bitkinlik söz konusudur. Bu durum, yaygın olarak beyin fonksiyonlarındaki bozulmalara bağlıdır. Beyin fonksiyonlarındaki bozulmayla birlikte alkol zehirlenmesi, kan şekeri düzeylerinde meydana gelen anormallik, dehidrasyon/vücutun olması gerekenden daha fazla sıvı kaybı yaşaması, kronik yorgunluk sendromu, beyin sarsıntıları ve stres gibi faktörler de letarjiye yol açabilir. Letarjinin yaygın semptomları ise şiddetli yorgunluk, tükenmişlik, sürekli bir uyku hali ve motivasyon düşüklüğüdür.

Letarjiye neden olan faktörler şöyledir: Alkol zehirlenmesi, kan şekeri seviyelerinde anormallik, beyin sarsıntısı veya kanamaları, dehidrasyon, kronik yorgunluk sendromu, stres veya majör depresyon/kişinin günlük aktivitelere ilgisini azaltarak hayatını tamamen etkileyen ve duygusal çöküntülere sebep olan bir duygu durum bozukluğu, oksijen eksikliği, hipotermi veya hipertermi, uykusuzluk, demir eksikliği, hidrosefali, böbrek yetmezliği, beslenme bozuklukları, bazı ilaçlar ve aşırı doz kullanımları.

Letarji Belirtileri Nelerdir?

Letarji, şu belirtilerle kendini gösterir: Aşırı yorgunluk, sürekli bir uyku hali, enerji düşüklüğü, motivasyon eksikliği, konsantrasyon bozuk-

luğu, yaşamsal fonksiyonların azalması, şiddetli bir uyuşukluk. Tüm bunların ışığında letarji vakalarında kişi hem zihinsel hem de fiziksel bir motivasyon eksikliğiyle birlikte hayata karşı olan ilgi ve coşkusunu da kaybeder.

Letarji, bir hastalıktan ziyade, genel olarak bir semptomdur ve altta yatan bazı hastalık veya sağlık sorunlarının işareti sayılır. Letarjinin teşhisi için birtakım belirtiler veya olası hastalıkların varlığı tespit edilir. Letarji belirtileri dışında hastalıkların varlığı için de kan, idrar veya görüntüleme testleri de istenebilir.

Letarji Tedavi Edilebilir mi?

Letarji tedavisinde amaç, altta yatan hastalıkların veya sağlık sorunlarının iyileştirilmesine yöneliktir. Pek çok durum letarjiye yol açabileceği için öncelik hastalık teşhisi, daha sonra ise hastalığın tedavisidir. Letarjiye neden olan faktör ortadan kaldırıldığında letarji durumu da yok olabilir.

Letarji genel olarak öngörülemez veya bir hastalığa bağlı olarak meydana gelir. Letarjinin ortaya çıkma ihtimaline karşı düzenli uyku, sağlıklı beslenme, stresten uzak durmak ve hastalıklara karşı önlem alabilmek letarji riskini azaltabilir.

Letarji tek başına tehlikeli bir durum değildir ancak altta yatan hastalıkların teşhis edilmesinin ardından hastalıkların şiddeti önemlidir. Buradaki kriter, hastalıkların ilerlememesidir.

ÇOCUKLARINIZA BU KELİMELERİ SÖYLEMEYİN

▶ Eşref BOLUKÇU

“Çocukla iletişimde kullanılan yanlış kelimeler ve cümleler, çocuğun kendini güvensiz ve yetersiz hissetmesine, anne ve baba ile çocuk arasındaki iletişimin bozulmasına sebep olabilir.”

Çocukların kimlikleri yani kişilikleri 0-6 yaş döneminde büyük oranda oluşur. Daha doğrusu, altı yaşından önceki eğitim ve öğretim, çocukların kişiliklerinin temelini oluşturur. Bu nedenle anne ve babalık dünyadaki en önemli görevlerdir.

Anne ve babalar, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayarak onun kişiliğinin sağlıklı bir şekilde gelişmesini sağlar. Çocuğun beslenme ihtiyacı, sevgi ihtiyacı, sağlıklı iletişim ihtiyacı... Bu ihtiyaçlar ne derece ve nasıl karşılanmıyorsa çocuğun da kişiliği o oranda veya o yönde olumlu-olumsuz olarak etkilenecektir.

Beslenme ve duygusal ihtiyaçlar kadar iletişim ihtiyacı da önemlidir. İletişim ihtiyacının nasıl karşılandığı, çocuk ile konuşurken nasıl bir dil kullanıldığı çocuğun kişiliği üzerinde etkili olacaktır. Sağlıklı bir çocuk ve ebeveyn ilişkisinde dikkat edilmesi gereken önemli noktaların başında çocukla konuşmak geliyor. Çocuk, konuşarak ve görerek öğrenir. Sorular sorar, dinler ve anlatır. Gördüklerini, duyduklarını ve öğrendiklerini kendine göre yorumlar. Bu nedenle çocuğa söylenen her kelimenin, çocuğun kişiliği üzerinde bir anlamı vardır. Düşünmeden söylenen kelimeler, kurulan cümleler çocuğun psikolojisi üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir.

Çocukla iletişimde kullanılan yanlış kelimeler ve cümleler, çocuğun kendini güvensiz ve yetersiz hissetmesine, anne ve baba ile çocuk arasındaki iletişimin bozulmasına ve çocuğun yetişkinlere olan güveninin zedelemesine sebep olabilir.

Çoğu kez farkına varılmadan ya da önemsenmeden yapılan bu hatalar, ileride çocukta olumsuz tepkilere ve kişilik özelliklerine sebep olabilir. Bu durumda, bazı çocuklar içe kapanık, iletişimde zorluk çeken özellikler gösterirken bazıları ise isyankâr, öfkeli, saldırgan ve depresif ruh hali olarak tepkisini gös-

“Unutmayalım, çocuklarımızın kişiliği biz anne ve babaların eseridir. Çocuklarımızda var olan ve beğenmediğimiz kişilik özellikleri için kendi eğitim yaklaşımımızı sorgulayalım.”

teren bir kişilik özelliği geliştirebilirler.

Yukarıdaki temel bilgilerden sonra anne ve babaların çocuklarına söylememeleri ya da söylerken dikkatli olmaları gerektiğini düşündüğüm bazı kelime ve cümleleri ele almak istiyorum.

“Dur ben sana yardım edeyim.” Her durumda ve her defasında çocuğunuza yardıma koşmayın. Bırakın kendisi denesin ve hata yapsın. Her defasında çocuğa yardıma koşmak, onun başkalarına ihtiyaç duymasına sebep olur. Bu durum, çocuğun becerilerinin gelişmesine engel olabilir.

“Sen onu yapamazsın.” Bu cümle çocuğun kendine olan güvenini azaltır.

“Benim kızım her şeyi başarabilir.” Bu cümle de yanlıştır. Çocuk, her şeyi yapamayacağını bilmelidir. Bazı şeyleri yapamamak gayet normal olarak kabul edilmelidir. Olması gereken, çocuğa çaba göstermeyi, sabrı ve azmi öğretmek olmalıdır.

“Benim oğlum hata yapmaz. Oğlum çok iyi bir çocuk.” Bu ifade çocuğa gereğinden fazla sorumluluk yükleyebilir. Kusursuz değiliz. Her insan hata yapabilir. Çocuk da bunu bilmelidir. Önemli olan olumsuz bir davranıştan sonra çocuk ile konuşup kişiliğini zedelemekten ona doğru olanın öğretilmesidir.

“Tembel, inatçı, şımarık, sakar...” Çocuk için kullanılan bu kelimeler çocuk üzerinde

olumsuz etki bırakabilir. Çocuk, zamanla bu kelimeleri kabullenebilir ve öyle olduğunu ya da öyle olması gerektiğini düşünebilir.

“Neden sen de onun gibi değilsin?” Kıyas, çocuğun kişiliğine vurulmuş kurşundur, diyoruz. Kıyaslamak, çocuğun kendisini yetersiz hissetmesine ve özgüvenini yitirmesine sebep olur. Aynı zamanda kıyaslanan çocuğa öfke duymasına, onu sevmemesine neden olabilir.

“Ben çok meşgulüm, seninle ilgilenemem.” Çocukta sevilmediği ve kendisine değer verilmemesi düşüncesine sebep olabilir. “Şu an işim var. İşim bitince seninle ilgileneceğim” demek daha doğru olur.

“Beni üzmeye devam edersen hasta olurum.” Olası bir hastalık durumunda “annem benim yüzümden hasta oldu” düşüncesi çocukta suçluluk duygusuna sebep olabilir.

“Baban eve gelsin yaptıklarını anlatacağım.” Baba ile iletişim problemlerine ve ba-

badan korkmasına sebep olabilir. Çocuklara disiplini öğretirken iletişime engel olacak cümleleri kullanmamak gerekir.

“Ben seni bırakıp giderim.” Çocuğu, olumsuz bir davranışından caydırmak için kendi yoklukları ile tehdit etmek olumsuz sonuçlara sebep olabilir. Bu şekilde konuşmak çocukta anksiyete bozukluğuna sebep olabilir.

“Büyüklerine karşı çıkma.” Kültürümüzde büyüklere saygı bir gerekliliktir. Bu güzel bir davranış modeli olsa da çocuğun da hakları unutulmamalıdır. Çocuğu, kendi düşünceleri, kendi bakış açıları, kendi kişilik özellikleri olan bir birey olarak kabul edip bu yönde desteklemek gerekir.

Verilen örnekler daha da artırılabilir. Dikkat edilirse birçok anne ve baba, bunları günlük hayatta çocuk eğitiminde kullanmaktadır. Unutmayalım, çocuklarımızın kişiliği biz anne ve babaların eseridir. Çocuklarımızda var olan ve beğenmediğimiz kişilik özellikleri için kendi eğitim yaklaşımımızı sorgulayalım.

ERGUVAN ÇİÇEKLERİ

Ebru ebru erguvanlar,
Bütünleşmiş İstanbul'la,
Lale, sümbül gıpta etmiş,
Bahar bahar nice kulla.

On bir ay sessiz durursun,
Bir ay doğada gurursun,
Ne güzelsin salkım salkım,
Rüzgâr saçını savurursun.

İlkbaharda leylak açar,
Kelebek üstünde uçar,
Bir mevsimlik kısa ömrü,
Sevda sevda gelir geçer.

Yollar, beller leylak dolu,
Şairlere ilham yolu,
Böyle güzel erguvanlar,
Süslemişler İstanbul'u.

İlk açan çiçektir baştır,
Rayihası ne de hoştur,
Açılınca lila lila,
Varıp etrafında koştur.

Renkleri morun türünde,
Baharla açar serinde,
Her yıl yeniden görünür,
Durur hep yerli yerinde.

Erguvan güzel çiçeksin,
Otuz günde geçeceksin,
Rengin gökkuşağı gibi,
Cönülde sevdaya denksin.

Erguvan yazı kollarsın,
Al güle sevda yollarsın,
Mor, eflatun renklerinle,
Laleye, sevgi salarsın.

Rabia BARIŞ

EDEBİYATIMIZDA ERGUVAN

H. İKİL ABBASOĞLU

Erguvana şiiir söyleme, anlatamazsın.
Kendisi şiiir. Gör ve duy, kâfi.” demiş
Süheyl Ünver.

Çiçeği baharın habercisi olan erguvan ağacı, baklagiller familyasından 2 ila 10 metre boylarında olup kışın yapraklarını döken bir bitkidir. Anavatanı Kuzey Amerika, Akdeniz havzası ve Batı Asya iken, Türkiye’de Marmara ve Ege bölgesinde yaygındır. Erguvani renkteki çiçekler, ilkbaharda belirmeye başlar, yaza girmeden sona erer.

Bir ilkbahar çiçeği olan erguvan, Türk edebiyatı şairlerinin eserlerinde sık sık yer verdiği bir motif ve ilham kaynağıdır. Görüntüsünün güzelliği sebebiyle de yalnızca sanatı ve sanatçıyı değil bakınca görmeyi bilen bütün insanların kalbine naif bir dokunuşla kendini sevdiren ve kokusuyla da kişiyi etkileyen bir çiçektir. Çetin geçen kış aylarından sonra güzelliğiyle baharı şenlendiren erguvan ağacının, nisan ve mayıs aylarında yaprakları oluşmadan önce, bütün dallarında mor ve pembe çiçekler açar.

Renkler, birçok kültürde belirleyici bir yere sahiptir. Roma ve Bizans’ta erguvan rengi kraliyeti temsil eder. Bizans’ta erguvan, soylular ve imparatorlarca sahiplenilmiştir; kendi aile ve atalarını erguvan kanlı olarak adlandırmışlardı. Sadece imparatorlar erguvani pelerin giyebilirdi, halkın bu renk pelerin kullanması yasaktı. Kimyasal olarak bu rengin üretilmesi o dönemlerde son derece zordu, bu durum kendilerini insanüstü olarak gören hükümdarların, erguvan rengini sahiplenmelerini anlaşılabilir bir hâle getirir. Erguvan ağacının isimlendirilmesinde genellikle büyüleyici rengine atıfta bulunulur. Kelimelerin kökenine baktığımızda hemen hepsi Akadca’da mor rengi ifade eden ‘argamannu’ sözcüğüne denk gelir. Günümüz Türkçesi’nde erguvan hâlini almıştır. Bununla birlikte, Kutadgu Bilig’de yer alan on yedi çiçek isminden biridir. Deliboynuz, selecek ve zaza-

“Erguvan, çetin geçen kış aylarından sonra güzelliğiyle baharı şenlendiren erguvan ağacının, nisan ve mayıs aylarında yaprakları oluşmadan önce, bütün dallarında mor ve pembe çiçekler açar.”

lak diye de bilinir. Erguvan çiçeği kırmızıya yakın pembemsi rengi ile sevgiliye ait betimleyici unsurların mazmunları ve yüz gibi güzellik unsurlarının sembolü olarak kullanılmıştır. Divan şairlerinin erguvanı konu ettikleri beyitlerde renk unsuru ön plandadır. Bu bağlamda renk ekseninde sevgilinin yüzü, yanağı, bade, ateş gibi unsurlar olarak karşımıza çıkar. Şeyh Gâlib, baştan aşağı sembol ve alegorilerle bezediği Hüsn-ü Aşk mesnevisinde kullandığı pek çok ifade gibi, erguvanı da bir sanat ögesi olarak kullanır. Bahar betimlenirken çiçekler ve diğer ağaçların yanında erguvan da geçmektedir.

Son olarak Cumhuriyet Dönemi’nin usta kalemlerinden Atilla İlhan ise şiirine erguvanı şöyle yansıtır:

“büyük bir rüzgâr dinledik dünya bahçesinde
erguvanî çiçekler açmıştı erguvanlar
tebessümler vardı toprağın yeşermesinde
ve gökler de çiçeklenmişti erguvanlar gibi
biz insan selamları duyduk havada kanat kanat
yola çıkmış yedi iklim dört bucaktan turnalar gibi”

İSTANBUL'A BENZEYEN OLMAK

 Nilüfer Zontul AKTAŞ

İstanbul'a özdeş insan yetiştirme şiarı olmuştur hep gönlümde, İstanbul ruhuyla...

Masmavi denizinden alacağımız renkle; derya gönüllü derin, bir o kadar asil.

Güneşinin doğuşu batışındaki ihtişamı gibi ışıltılı, aydınlık...

İstanbul zarafetinde onun güzelliği ve şıklığını temsil eden nice insan yetiştirmişiz. Özümüzdeki nahifliği nesilden nesle aktarmışlığımız, güzelliklerin farkında olmamıza da bir vesile olmuş.

İstanbul beyefendisi, hanımefendisi dediğimiz insanlardaki nitelikleri tüm topluma sirayet ettirebilmek nice güzel yansımanın zeminidir aslında. Kültür! dediğimiz donanımdır bu.

Kibar, terbiyeli, eğitilmiş, alçak gönüllü, hatırşinas, olgun, iyiliksever, hoşgörülü insanlarla yaşanılabilir huzurlu bir dünya hayalini yaysak peyderpey mahallemize, şehrimize. İstanbul görkemini tekrar tekrar hatırlayarak. Bu ahlaki özellikleri kuşandığımız vakitlerden övgüyle söz ederken yeniden onarmak kendimizi...

İstanbul'un güzelliğini ruhuna işleyebilmiş bir insan asla kaba olamazdı elbet. Nerde nasıl davranacağını bilirdi. Kendisine yapılmasını istemediği bir şeyi başkasına yapmayan. Yük olmayan, yük alan. Genişlik sunan, rahatlatan...

Mehmet Şevket Eygi; "İslâm ahlakı görgüsü" adlı çalışmasında gerçek İstanbullu olmanın şartlarını sıralanmıştır, bunlardan bazıları:

1. Benim evim demez, fakirhane der. Sizin eviniz demez, devlethaneleri der.

2. İstanbullunun en çok kullandığı kelimelerden biri "efendim"dir. "Nasılsınız efendim?", "Teşekkür ederim efendim.", "Saat kaç efendim.", "Saat beşe çeyrek var efendim." ...

3. Genç İstanbullu toplu taşıma vasıtalarının

da yaşlılara, çocuklu kadınlara yer verir. Onlar ayakta iken kendisi kesinlikle oturarak seyahat etmez.

4. Hakiki ve görgülü İstanbullu evde veya dışarıda yediği yemekleri ve tatlıları başkalarına anlatmaz. Çok yakın dostu veya akrabası ise "Evelki gün çok enteresan bir lokanta keşfettim, inşallah birlikte gidelim." şeklinde bahsedebilir.

5. İstanbullu edebî, yazılı, zengin Türkçe bilir. Konuşurken ve yazarken yanlış yapmaz.

6. İstanbul, İslam kültür ve edebinde selamı önce küçük büyüğe verir. Hal hatır sormak, nasılsınız demek önceliği büyüğe aittir.

7. İstanbullu bir genç, pencereleri açık otomobilini sürerken, vasitanın teybini sonuna kadar avaz avaz bağırtarak müzik dinlemez, etrafı rahatsız etmez, ses kirliliğine sebebiyet vermez. Böyle bir şey zontalık ve magandalıktır, İstanbulluya yakışmaz.

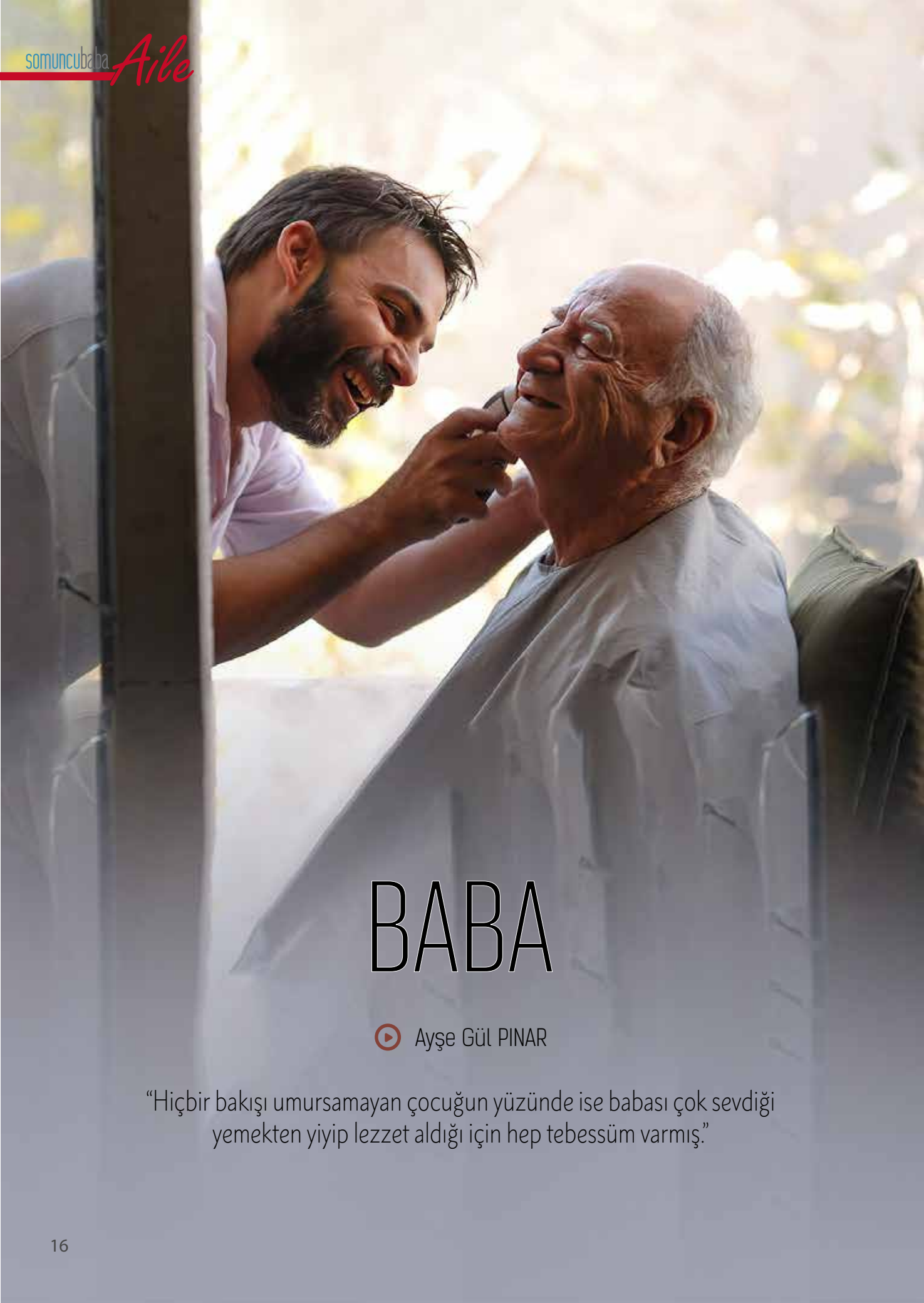
8. İstanbul kültüründe paylaşma ve infak fazilet ve hasleti vardır. Eski Ramazanlarda konakların kapıları herkese açık olurmuş.

9. Eskiden İstanbullular Mekke demezler "Mekke-i Mükerrrem'e", Medine demezler "Medine-i Münewere", "Şam-ı Şerif", "Kuds-i Şerif", Haleb-i Şahba" derlerdi. "Beyazıt Camii'ne gittim." demezler, "Beyazıt Cami-i Şerifi'ne gittim." derlerdi.

10. Bir kahvenin kırk yıl hatırı vardır. İstanbullu böylesine vefalıdır.

Zarafetle çevrelenmiş medeniyetimizi, tüm izleriyle takip etmek, İslam estetiğiyle yoğrulmak en çok ihtiyacımız olanıdır.

İstanbul'un doğası, ruhu, özü kadim medeniyetimizin fotoğrafıdır. O'na benzeyen olmak ondan bir cüz taşımak asalettir.

BABA

▶ Ayşe Gül PINAR

“Hiçbir bakışı umursamayan çocuğun yüzünde ise babası çok sevdiği yemekten yiyip lezzet aldığı için hep tebessüm varmış.”

Yaşlı bir baba kuzu etinden yapılmış yaprak döneri çok severmiş. Bir gün canı yaprak döneri çok çekmiş. Babasının isteğini fark eden oğlu, almış babasını ve güzel bir lokantaya götürmüştü. Baba, yemeği önce kendisi yemek istemiş. Ancak yaşlılığın verdiği zayıflık sonucu elleri titrediği için lokmayı ağzına götürmek istediği her seferinde üzerine dökmüş, yağı sakalına damlamış. Lokantadaki insanların bakışları da pürdikkat onların üzerindeymiş. Aşağılayıcı bakışlar, alaycı tavırlar, surat ekşitmelerle arada bir yaşlı babaya bakıyorlarmış. Bir süre sonra oğlu, sabır ve itina ile lokmaları babasının ağzına koymaya başlamış. Nihayet yemek bitmiş ve oğlu babasını alıp lavaboya götürmüştü, elini yüzünü iyice yıkamış, üstünü başını silip temizlemiş, saçını sakalını düzeltip taramış, gözlüklerini silip gözüne takmış, ardından da koluna girip dışarı çıkarmış. Lokantada bulunanların hakaretimiz bakışları hâlâ onların üzerinde. Hiçbir bakışı umursamayan çocuğun yüzünde ise babası çok sevdiği yemekten yiyip lezzet aldığı için hep tebessüm varmış. Yemek parasını ödeyip çıkıyorlarmış ki arkalarından yaşlı bir amca seslenmiş:

- Hey evlat, burada bir şey bıraktığını unutmadın mı?

Az düşündükten sonra çocuk cevap vermiş:

- Hayır, masada bir şey bıraktığımı sanmıyorum! Yaşlı amca:

- Hayır evlat, yanılıyorsun. Sen burada çok değerli bir şey bırakıp gidiyorsun! Çocuk şaşkınlık içinde:

- Ne bırakmışım ki amca?!

- Sen burada, her evlat için bir ders ve her baba için bir umut bırakıp da gidiyorsun!..

Tam bir sessizlik hâkim olmuş salona. Her-

kes yaptığından, düşündüğünden utanç duyuyormuş. Unutmuşlardı bir an, her sıkıntıda babalarına sığındıklarını:

- Baba! Şunu istiyorum.

- Baba! Bana şunu al.

- Baba! Şu okulda, şu üniversitede okumak istiyorum; şu kadar harç gerekiyor.

- Baba! Okul masrafları için şu kadar para lazım.

- Baba! Falan şehre gezmeye gitmek istiyorum, para ver.

- Baba! Doğum günümde bana ne aldın?

- Baba!..

- Baba!..

Ama bir defa olsun dememişlerdi sanki:

- Yanımdasın ya baba, benim için her şeye değer ve yeter!..

- Babam! Senin yanında olmak benim için bir dünyadır.

Hep sahip olmak istediklerimizden söyleyip durduk, yokluklarımızdan sitem edip şikâyetçi olduk. Ama belki de hiç sormadık ona:

- Baba! Senin benden bir isteğin var mı?

Çoğumuza sormuşlardır kesin çocukluğumuzda: "Annemi mi çok seviyorsun, babanı mı?" diye. İlk başta "Her ikisini." desek de az ısrar sonucu utanarak, sıkılarak kısık sesle, "Annemi." diyorduk; buna rağmen baba içindeki acıyı bize hissettirmeden tebessüm ediyordu. Kim bilir, belki de herkesin yanında utanıyordu. Ama bir gün gelir de kayıp giderse elinden, aile fertlerinin güzel yaşaması için ne tür zahmetlere katlandığını işte o zaman anlarsın. Cennet ayaklarının altında olmasa da.

GÖNÜL DİLİ FETİH RUHU

▶ Emine Büşra YÜKSEL

“Gönül yıkarak elde edilecek hiçbir başarı yoktur. Yüce gönüllerin birliği ile de aşılmayacak zorluk yoktur.”

İslâm dini, insanların hem aklına hem de gönlüne hitap eder. Davette, gönül dilini kullanır. İslâm'ın mesajı gönüllere hitap eder, ziraimanın mahallikalıdır. İnsanlar, dinini dili ile ikrar ederler, kalp ile tasdik ettikten sonra İslâm'a girmiş olurlar. Müslümanlığın ve dindarlığın kalite seviyesinin oluştuğu yer de kalptir. Amellerin fazileti de kalpte verilen kararlara ve niyetlere göre oluşur. Bu sebeple Peygamberimiz (s.a.v.), “Ameller niyetlere göredir.” buyurmuştur.

Köle ruhlu insanlar para ile satın alınabilir ve belli amaçlar doğrultusunda kullanılabilirler. Sıkıyönetim kanunları ile de insanlar bir yere kadar kontrol edilebilirler fakat insanların gönlüne sadece Allah hükmedebilir. Gönülde neler olup bittiğini, nelerin hissedildiğini sadece gönül sahibi açıklarsa öğrenebiliriz. Fakat agah olanlar, hâlden anlayanlar, empati duygusu gelişmiş olanlar iletişime geçtiği insanların gönlüne dokunarak gönülleri kazanabilir. Gönül kazanmak, birinin suyuna giderek, onun hoşuna gidecek şekilde hareket ederek beğeni kazanmak değildir. Böyle yapmak, insanın kişiliğinden ödün vermesi anlamına gelir. Gönül kazanmak, gönül dili ile konuşarak, ortak duygu, düşünce ve değerleri paylaşarak yapılır. Gönüle sevgi ve merhamet kapısından girilir, gönülde iyi niyet ve dostluk ikram edilir, orada samimi olanlar ve yoldaş olanlar barınabilirler. Gönül insanı Fethi Gemühlüoğlu, yol evladı, bel evladından (kardeşten) evladır, yol evladı yani gönül insanı olunuz, demektir. Yine gönül insanı ve mana eri Yunus Emre, gönüle girmenin değerini bir dörtlüğün şöyle ifade etmektedir.

*Yunus der, ey hoca, istersen var bin hacca
Hepsinden iyice, bir gönüle girmektir.*

Yunus Emre, gönül yıkanları da ağır bir

“Büyük fetihler, geçmişte adanmış
ruhlı gönül erlerinin azim ve sebatıyla
kazanılmıştır.”

şekilde şöyle eleştirmektedir.

*Bir kez gönül yıktın ise/ Bu kıldığın namaz
değil.*

*Yetmiş iki millet dahi / Elin yüzün yumaz
değil.*

Gönül yıkmak da, yapmak da kolaydır. Gönül yapmak için öncelikle gönül insanı olmak, yaratılanı yaratandan ötürü sevmek ve özverili olmak gerekir. Gönül yapmak için muhataba samimiyetle yaklaşmak, güler yüzle bakmak, yapıcı bir üslupla ve pozitif duygularla konuşmak gerekir. Bencil ya da sencil olanlar değil, bizcil olanlar gönül yapabilirler. Yaşça büyük olanlara, ilim erbabına saygılı olanlar, yerli yerince hareket edenler, âdâb-ı muâşerete hassasiyetle dikkat edenler, küçüklere sevgi ve şefkatle yaklaşanlar, bir yetimin başını okşayanlar, beşeri ilişkilerde almayı değil, vermeyi önceleyenler gönül kazanma ve gönül yapma hususunda başarılı olabilirler. Bu vasıflara sahip olan tasavvuf erbabı gittikleri her yerde baş tacı edilmişler, örnek alınan insanlar olmuşlardır. Özellikle Türkler arasında Orta Asya'da ve Anadolu'da İslâm dini, tasavvuf erbabı gönül insanı alperenlerin adanmışlık ruhu ile yaşamaları sayesinde hızla yayılmıştır. İslâm dininin muhatabı insan olduğundan tebliğde insanı kalıcı olarak kazanacak yöntemler uygulanmalıdır.

Milâdî 1200'lü yıllarda büyük askeri güçle gittikleri her yeri talan eden Moğollar'ın şimdi esamisi bile okunmamaktadır. Kalıcı hiçbir

eserleri de mevcut değildir. Müslümanlar ise daha az bir güçle gittikleri yerlere adaleti ve merhameti götürmüşler, gönüller kazanmışlar ve Allah'ın izni ile başarılı olmuşlardır. Dünyada en fazla Müslüman nüfusun yaşadığı (200 milyondan fazla) bir ülke olan Endonezya'ya İslâm dini 1200'lü yıllarda sûfi tüccarlar tarafından götürülmüştür. Onların samimi çalışmaları sayesinde İslâm dini Uzak Doğu'da hızla yayılmıştır.

Bir ordunun bir yeri silah zoru ile zaptetmesi "işgal", bir ordunun rakip orduyu savaş meydanında yenmesi "zafer", zeptedilen yöre halkının galip orduya gönüllü olarak katılması ise "fetih"tir. İslâm tarihinde düzenlenen seferlerde mümkün olması halinde fetih daima Müslüman komutanların önceliği olmuştur. Peygamberimiz (s.a.v.) emin belde Mekke'de kan dönülmesini istemediği için şehrin fetih yoluyla müşriklerden arındırılmasını planlamış ve bunda da Allah'ın yardımı ile muvaffak olmuştur. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u alması da tarihte "fetih" olarak nitelendirilmiştir. Çünkü İstanbul'un alınmasından sonra kendi yönetimlerinin baskıcı uygulamalarından usanan Bizans

halkı, "İstanbul'da kardinal kavuğu görmektense, Müslüman sarığı görmeyi tercih ederiz." demişlerdir. Anadolu'da farklı etnik yapıya mensup olan unsurlar, İslâm'ın gönül coğrafyasına dâhil olmuşlar ve iman ortak paydasında birleşmişlerdir.

Orta Çağda 30 yıl, 80 yıl süren mezhep savaşları meydana gelmiştir. Büyük yıkımlara ve milyonlarca insanın ölümüne yol açan 1. ve 2. Dünya Savaşları da Batılı ülkeler arasında olmuştur. Müslümanlar arasında meydana gelen anlaşmazlıkların ise daha çok otorite boşluğundan ve asayişin sağlanamamasından kaynaklandığı görülmektedir. Müslüman gruplar arasındaki anlaşmazlıklara ve sıcak çatışmaların sebeplerine baktığımızda bireysel ve toplumlar arası ilişkilerde gönül dili yerine çatışma dilinin kullanılmasının başlıca sebep olduğu görülecektir.

Gönül yıkarak elde edilecek hiçbir başarı yoktur. Güce gönüllerin birliği ile de aşılmayacak zorluk yoktur. Büyük fetihler, geçmişte adanmış ruhlu gönül erlerinin azim ve sebatıyla kazanılmıştır, bundan sonra da eğer yeni fetihler bekleniyorsa bu fetih ruhuna sahip gönül erlerinin organize çalışmasıyla mümkün olacaktır. (İnşallah)

ANNESİNDEN OĞLUNA

Kapılma dünya hırsına
Salih amel işle oğul
Sonra dönersin tersine
Kör şeytanı taşla oğul

Her işlerin kolay gele
Emeğini verme yele
Koparırsan gülü bile
Besmeleyle başla oğul.

Haram yeme, zehir olur
Meleklerden kahr olur
Güzel hanen ahır olur
Gel nefsini tuşla oğul.

Kör şeytanla gitme yola
Başına getirir bela
Hizmet eyle cümle kula
Kim olursa aşla oğul.

Ehli kâmillerle otur
Hamlığını olsun yetir
Cahille sohbeti bitir
Kuru yanar, yaşla oğul.

Ecdadına yüz çevirme
Sakın yıkılda devirme
Aldanıp vebala girme
Günahları dışla oğul.

Çalışmayıp boş durulmaz
Çalışan asla yorulmaz
Zirveye yuva kurulmaz
Enginlerde kışla oğul.

Kucağımda avuttuğum
Beşiğinde büyüttüğüm
Bir yavru gibi güttüğüm
O günleri düşle oğul.

İncitirsen incinirsin
Pişman olur yerinirsin
Yavruna kem görünürsün
Dövünürsün döşle oğul.,

Ramazan PAMUK

FUAT SEZGİN BİLİM TARİHÇİSİ

▶ Sait ÖZER

Kitabın adı: Fuat Sezgin Bilim Tarihi

Yazar: Sevgi Başman

Yayınevi: Uğurböceği Yayınları

Yayın yeri ve yılı: İstanbul / 2022

Sayfa sayısı: 87

Yaş aralığı: 14+

İşlenen konular: ayrılık, gurbet, çile, acı, gayret...

Kitabın İçindekiler bölümüne baktığımızda şu başlıkları görüyoruz: Bilim Tarihçisi, Ailesi ve Çocukluğu, Üniversite Hayatı, Almanya'ya Gidişi, Almanya Yılları, İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi, Çalışma Azmi, Yabancı Dil Merakı, Gençlere Tavsiyeler, Dünya'ya Veda, Fuat Sezgin'in Üyelikleri, Fuat Sezgin'in Aldığı Ödüller, Fuat Sezgin'in Yayınları ve Fuat Sezgin'in Kronolojisi.

Kitaptaki bilgilerden hareketle Fuat Sezgin'i tanımaya çalışalım:

Fuat Sezgin, 1924 yılında Bitlis'te dünyaya gelir. Annesi Cemile Hanım ve babası kadılık ve müftülük görevlerinde bulunmuş Mehmet Bey'dir.

İlkokulu Doğubayazıt'ta, ortaokul ve liseyi yatılı olarak Erzurum'da okur. Matematiğe meraklıdır. Mühendis olma fikriyle İstanbul'a gelir ancak Alman şarkiyatçı Hellmut Ritter ile tanışınca İslâm Bilimleri Tarihi'ne yönelir ve Doğu Bilimleri Enstitüsü'ne girer.

Ritter, zor bir hocadır ancak Fuat Sezgin bütün zorluklara göğüs germeye hazırdır. Günde 17 saat çalışarak Arapça öğrenir. Hocasının izinden gider ve ondan çok şey kazanır.

1960 askerî darbesiyle üniversitedeki görevinden uzaklaştırılır, o da Almanya'ya gider. İnancını hiç yitirmeyen ve çalışmaktan asla vazgeçmeyen Fuat Sezgin, 1965 yılında profesör olur. Burada kendisine her konuda yardımcı olacak hayat arkadaşı Ursula Hanım'la evlenir. Bu evlilikten Hilal adında bir kızları olur.

Fuat Sezgin, yaptığı çalışmaların neticesinde, ilkin Almanya'da Arap-İslâm Bilimleri

Tarihi Enstitüsü'nü ve 1983'te de buranın müzesini kurar. Onun İslâm-Bilim ve Teknoloji Müzesi kurma çalışmaları 2008'de Türkiye'de de hayata geçer. Bugün İstanbul Gülhane Parkı içerisindeki bu müze, binlerce bilim meraklısı misafirine ev sahipliği yapmaktadır.

Fuat Sezgin'in bizlere örnek olacak önemli yönlerinin başında çalışma azmi gelmektedir. Bir gün hocası Ritter'le aralarında şu konuşma geçer: Çalışmaya başladıktan iki gün sonra bana: Fuat! Günde kaç saat çalışıyorsun, diye sordu. 13-14 saat çalışıyorum, dedim. Bu çalışmayla âlim olamazsın. Eğer âlim olmak istiyorsan bu zamanı artıracaksın. Benim hocam Wiedemann günde 24 saat çalışırdı. Gün 24 saatten fazla olsaydı daha da çok çalışırdı, dedi. Ben de bu konuşmadan sonra giderek çalışma saatlerimi artırarak 17 saate çıkardım.

Bu yoğun araştırma ortamında Fuat Sezgin, dil öğrenmenin ne kadar lüzumlu olduğunu da fark eder. 27 dile vâkıf olan Fuat Hoca 6-7 dili rahatlıkla okuyup yazabilmektedir.

Fuat Sezgin'in ilimle uğraşan ya da uğraşmak isteyen gençlere altından daha değerli tavsiyeleri olacaktır. İlme kendini adayınlar dünyanın nimetlerinden biraz feragat emeli, sabretmeli, bol bol okumalı ve sürekli yeni şeyler öğrenmeliler.

Fuat Sezgin, 2018'de aramızdan ayrıldı. Onun tüm hayatı boyunca amacı Müslümanların şanlı tarihlerine bakıp neler gerçekleştirdiklerini görmelerini sağlamak ve böylece özgüvenlerini yeniden buldurmaktı. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

24 SAATTE 2 SAAT

▶ Raziye SAĞLAM

“Etrafımıza baktığımızda ise cennet vatanımızda -elhamdulillah- her türlü özgürlüğümüz olduğu hâlde, (inancı olmayanlara sözümüz yok) inançlı olup da İslâm’ın beş şartını bile yerine getirmeyen bu kadar çok insanın olması anlaşılır bir konu değildir.”

*Nefsin başı hoş olur gerçi bî-namaz ile
Sen namazı bırakma, mi'rac et namaz ile*

Geçtiğimiz günlerde bütün İslâm âlemi olarak, Ramazan Bayramı'nı idrak ettik. Haberlerde Mescid-i Aksa'da tüm engellemelere rağmen kılınan bayram namazını izlerken, Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri'nin bu dizeleri geldi aklıma. Cemaatin çoğunluğunu gençlerin ve çocukların oluşturduğunu görünce doğrusu gözlerimiz yaşardı.

Çocukluğumuzda büyüklerimizden "Namaz dinin direğidir." hadisini çok duyardık ve daha küçük yaşlardan itibaren, beş vakit namazımızı kılmaya çalışırdık. Ne okul ne de uyku bize engel olamazdı. İlkokul çağlarındayken, mübarek ramazan ayında sabah namazını camide kılıp gündüz de okula girdik ve bu bize hiç zor gelmezdi. İnsan düşününce "O zamanlar bize namazın önemini çok iyi anlatmışlardı da o yüzden mi bu kadar hevesle kılmaya gayret ediyorduk ya da şimdi biz neyi eksik yapıyoruz da etrafımızda namaz kılmayan bu kadar çok insan var?" diye kendi kendine sormadan edemiyor. Bazen nazımızın geçtiklerine "Kardeşim, namaz kılmak İslâm'ın beş şartından biridir. Bir kılmaya başlasan 24 saat içinde iki saatini bile almaz." diyoruz ama maalesef fayda etmiyor.

Kimileri bir yakınını kaybedince hemen namaza başlar ama çoğu bir süre sonra tekrar bırakır. Benim de bir arkadaşım birkaç sene önce aynı sebepten namaza başladı. Ölümünden kendi payına ders çıkardığını düşünüp onun adına çok sevindim ama bir süre önce görüştüğümüzde "Biliyor musun, ben namazı bıraktım; kılmıyorum artık." deyince üzüntüden ne diyeceğimi bilemedim. Dünyada Müslüman oldukları için zulüm gören, işgale uğrayan ve dinlerini yaşamaları yasaklanan milletler var ve bunlar tarifi imkânsız

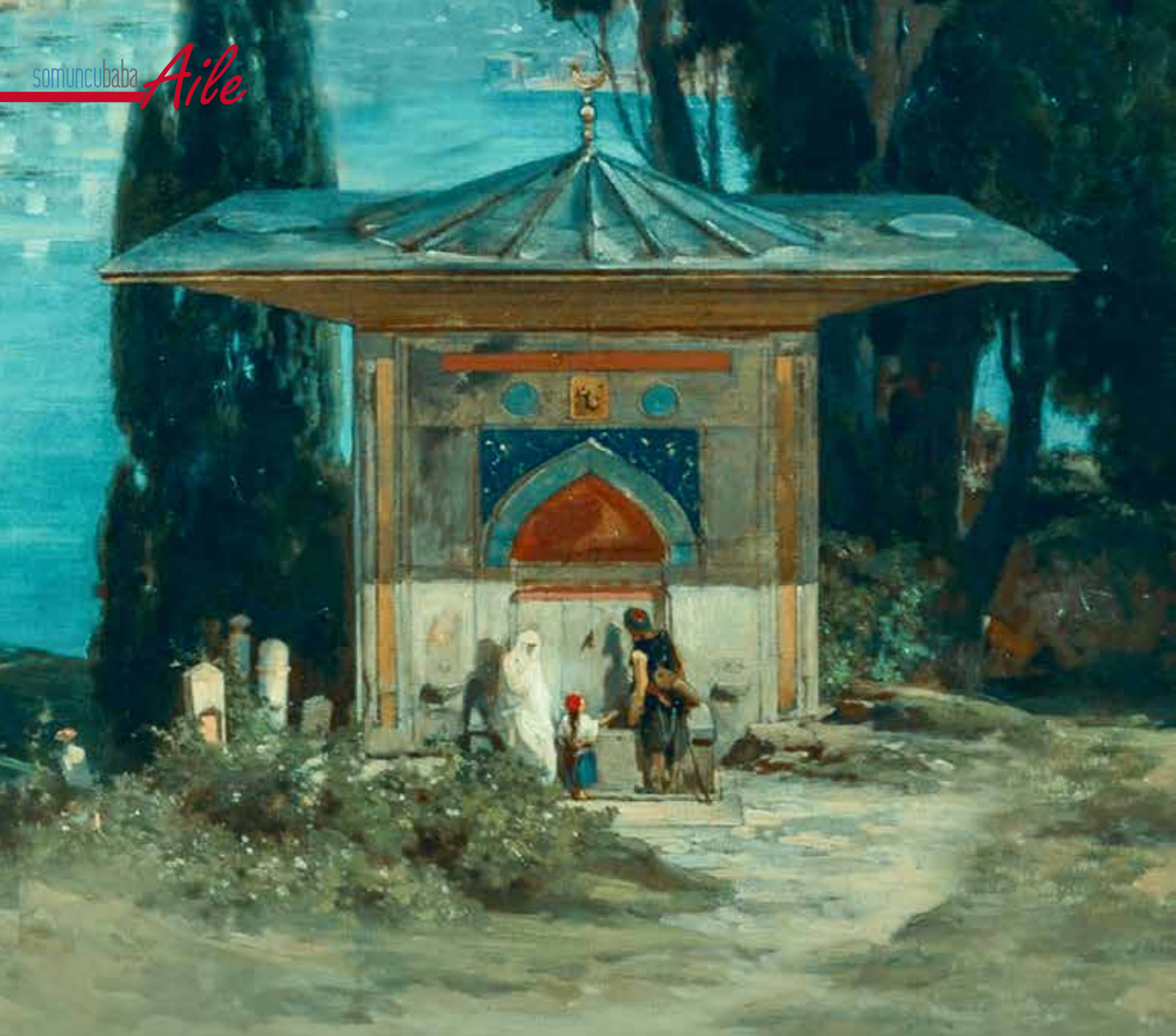
"Dünyada Müslüman oldukları için zulüm gören, işgale uğrayan ve dinlerini yaşamaları yasaklanan milletler var ve bunlar tarifi imkânsız işkencelere maruz kalıyorlar."

işkencelere maruz kalıyorlar. Etrafımıza baktığımızda ise cennet vatanımızda -elhamdülillah- her türlü özgürlüğümüz olduğu hâlde, (inancı olmayanlara sözümüz yok) inançlı olup da İslâm'ın beş şartını bile yerine getirmeyen bu kadar çok insanın olması anlaşılır bir konu değildir.

Millet olarak dinimizi en güzel şekilde yaşayabilmemiz dileğiyle, sözümüzü Âl-i İmran Sûresi'nin 195. ayetiyle bağlayalım. Mealen şöyle buyrulur:

"Rableri onlara şu karşılığı verdi: 'Ben -erkek olsun kadın olsun- sizden hiçbirinizin amelini zayi etmeyeceğim. Sizler birbirinizdensiniz. Hicret edenler, yurtlarından çıkarılanlar, yolumuzda eziyet görenler, savaşanlar ve öldürülenlerin de -and olsun- günahlarını elbette örteceğim. Allah katından bir mükâfat olmak üzere, onları içinden ırmaklar akan cennetlere koyacağım. Mükâfatın en güzeli Allah katındadır.'"

III. Mustafa'nın Saadetli Kızı BEYHAN SULTAN

🎧 Bengisu HAYAT

“Beyhan Sultan, hayrat olarak İstanbul'a iki çeşmeyi yadigâr bırakmıştır.
Bunların ikisinin adı da Beyhan Sultan Çeşmesi'dir.”

Sultan III. Mustafa'nın kızlarından bir başkasıdır. Âdilşah Kadınefendi'den 15 Aralık 1765 tarihinde dünyaya gelmiştir. Diğer çocuklarının doğumlarında olduğu gibi, Beyhan Sultan'ın doğumunda da babası III. Mustafa, sevinç ve memnuniyetini, saray ahalisine in'am ve ihsanlar dağıtarak göstermiştir.

Diğer kardeşlerinin aksine, Beyhan Sultan'ın evliliğe adım atması gecikmiştir. 19 yaşına girdiği halde evlenememiş olmasından bilhassa annesi Adilşah Kadın rahatsızlık duymuş ve Padişah I. Abdülhamid nezdinde yoğun baskılarda bulunarak yeğenini baş göz etmesini talep etmiştir. Bunun üzerine Sultan I. Abdülhamid, sadrazama bir hatt-ı hümayun göndererek durumla ilgilenmesini ve merhum biraderinin kerimesinin izdivacı için tez zamanda bir hâl çaresi husule getirmesini emretmiştir.

Nitekim I. Abdülhamid, yeğeni Beyhan Sultan'ı, 1784 yılında Halep Valisi, eski Silâhdar Çelik Mustafa Paşa ile izdivaç ettirmeye muvaffak olmuştur. Düğünü, kendisine tahsis edilen Çiftelhavuzlar'daki sarayda gerçekleştirmiştir. Beyhan Sultan'ın bu evlilikten, Hatice Sultan isimli bir kızı olmuştur.

Amcası I. Abdülhamid ve kardeşi III. Selim, Beyhan Sultan'a geniş mukataa arazileri vermişlerdir. Böylece Beyhan Sultan'ın, refah ve saadet içerisinde göz kamaştırıcı bir hayat sürmesini sağlamışlardır. Bilhassa, ayrı annelerden olmalarına rağmen kendisini çok seven kardeşi III. Selim'in, bundaki payı çok fazladır. III. Selim, kendisini sık sık ziyaret eder, birlikte hoş sohbetler edip zevkli ve eğlenceli vakitler geçirirlerdi.

Elbette burada, annesinin yokluğunda kendisine mane'vî annelik yapan Sultan II. Mahmud'un eşlerinden Hoşyar Kadınefen-

“Beyhan Sultan'nın yaptırdığı çeşmeler, Batı sanatının tesiri altında meydana getirilmesine rağmen Boğaziçi'ne güzellik katan bir eserdir.”

di'nin, hayatının sonuna değin esirgemediği destek ve himayesini de unutmamak gerekir.

Hibetullah ve Şah Sultan'a nazaran daha uzun ömürlü olan Beyhan Sultan, 1824 yılı 7 Kasım'ında, 59 yaşındayken ebedî âleme yolcu edilmiştir. Kabri, Eyüp'teki Mihrişah Valide Sultan Türbesi'ndedir. Beyhan Sultan'ın mührü sade olup üzerinde sadece “Beyhan Sultan” yazılıdır.

Beyhan Sultan da zengin ve varlıklı sultanlardan biriydi. Beşiktaş civarında Eski Çırağan Sarayı yerindeki sahil sarayının yapılması, 1791-1795 arasında dört yılda gerçekleşmişti. 1804'te inşaatı tamamlanan Akıntıburnu veya Arnavutköyü Sahil Sarayı çok daha muhteşemdi.

Beyhan Sultan, hayrat olarak İstanbul'a iki çeşmeyi yadigâr bırakmıştır: Bunların ilki, 1801'de Kuruçeşme Camii ve hamamının arkasına yaptırdığı Beyhan Sultan Çeşmesi'dir. İkincisi de 1804'te Akıntıburnu kıyısına bina ettirdiği Beyhan Sultan Çeşmesi'dir. Bu çeşme, Semavi Eyice'nin ifadesiyle, Batı sanatının tesiri altında meydana getirilmesine rağmen Boğaziçi'ne güzellik katan bir eserdir. Ayrıca 1817'de Hırka-i Şerif'teki Mesih Paşa Çeşmesi'ni tamir, Rumelihisarı Muvakkithanesi'ni ihya ettirmiştir. Beyhan Sultan adına kayıtlı 10 Haziran 1804, 27 Nisan ve 18 Kasım 1805, 29 Haziran 1808, 02 Ağustos 1810, 03 Temmuz 1815, 02 Eylül 1818 ve 23 Haziran 1824 tarihli sekiz adet vakfiye bulunmaktadır.

TORUNLARIN EĞİTİMİNDE “NENE VE DEDELER”

► M. Emin KARABACAK

“Büyükanne ve büyükbayla büyüyen çocuklarda genelde disiplin problemi yaşanmaktadır. Bu tür çocukların disiplin eğitiminde tutarlılık ilkesi bozulmaktadır.”

Büyükanneler ve büyükbabalar, torunları tarafından sürekli sevmek ve onların ilgisini çekmek için aşırı kollayıcı bir tutum içine girerler. Büyükanne ve büyükbabanın torunlarına karşı bu kadar hoşgörülü olmalarının psikodinamiğinde; zamanında kendi çocuklarına gösteremedikleri ilgi ve sevgiyi torunlarına göstermeye çalışması yatmaktadır. Her istediği alınan ve yapılan bu çocuklar, okula geldikleri zaman büyük problemler yaşarlar. Yaş ve seviyelerine uygun sorumlulukları yerine getiremedikleri gibi toleranslı bir ortamda şımarık büyüyen bu çocuklar, arkadaş ilişkilerinden tutun da paylaşmaya kadar büyük sıkıntılar yaşarlar. Derslerde şımarıklık yapıp ders dinlemeyen, uyarıldığı zaman duygusallaşan bu çocuklar, evde ödevlerini yapmadıkları gibi çoğu zaman da ödevlerini anne babalarına yaptırmaya çalışmaktadırlar.

Okulda sürekli şikâyet edilen bir öğrenci ile yaptığım görüşmede, çocuğun anne babasından çok ikinci katta oturan büyükanne ve büyükbabasıyla birlikte kaldığını öğrendim. Bu çocuk hakkında sınıf kurallarına uymaktan tutun da arkadaş ilişkilerine kadar pek çok konuda şikâyet geliyordu. Kısacası; şımarık yetiştirilmiş, mızumsuz ve kural tanımayan bir çocuktur. Öğrencinin annesiyle yaptığım görüşmede anne de aynı konulardan şikâyetçiydi. Anne, çocuğa söz dinlemedikleri gibi büyükbabaya da çocuk hakkında bir şey anlatamadığını söyledikten sonra şöyle devam etti: “İlk çocuğumuz olduğu için oğlumuzla büyükbabanın ismini koyduk. Her şey başlarda güzel giderken oğlum zamanla bizim sözlerimizi dinlememeye başladı. Bir görev verdiğimizde ya da sıkıştığı zaman hemen yukarı kaçmaya çalışır. Oğlum sadece yatmak için eve gelmekte, okula giderken harçlık vermediğimiz zaman da “Amaann! Vermezseniz vermeyin, ben de gidip dedemden alırım!” demektedir. Hatta oğlum öyle bir hâle geldi ki

“Anne babalarının kararlarını fazla dikkate almadıkları gibi, ceza geleceğini anladıkları zaman da ya büyükanne-büyükbabanın yanına kaçar ya da sizi onlara şikâyet etmekle tehdit ederler.”

söz dinlememenin yanında yalana da başvurmaya başladı. Eşimle ne yapacağımızı şaşırarak, iki arada bir derede kaldık. Çocuğa fazla yüz vermeme konusunda babama bir şey desek bu sefer de o kırılıyor. Yani anlayacağınız, yukarı tükürsek bıyık, aşağı tükürsek sakal.”

Büyükanne ve büyükbabayla büyüyen çocuklarda genelde disiplin problemi yaşanmaktadır. Bu tür çocukların disiplin eğitiminde tutarlılık ilkesi bozulmaktadır. Bu çocuklar, anne babalarının sözlerini fazla dinlemezler. Anne babalarının kararlarını fazla dikkate almadıkları gibi, ceza geleceğini anladıkları zaman da ya büyükanne-büyükbabanın yanına kaçar ya da sizi onlara şikâyet etmekle tehdit ederler.

Çocuklara verilecek eğitimin başında öz-

güvenlerini geliştirmek adına onlara sorumluluk vermek gelir. Ne yazık ki bazı büyükanne ve büyükbabalar torunlarını yanlarına çekeerek, onların almaları gereken sorumlulukları aldirmamakla sosyal hayatını da olumsuz etkilemektedirler. Genelde verdikleri cevap da “Bırak, oynasın; sen hiç çocuk olmadın mı?”dır.

“Oğlum, kalk; ders çalış.” desen büyükanne ya da büyükbaba; “Bırak, biraz daha oynasın.” der. “Kızım, annene biraz yardım et.” deseniz “O daha çocuktur, ne anlar o ev işlerinden.” derler. Çocuğa uyarı adına kızmak istesenez karşınızda büyükanne ya da büyükbabayı bulursunuz. Eğitim adına ceza vermek istesenez, uygulanmamak üzere büyükanne ve büyükbaba tarafından kaldırılır. Ya da her şeyi kendilerine çevirmeye çalışırlar. “Siz beni istemiyorsunuz, beni sevmiyorsunuz, siz aslında bana bağırarak istiyorsunuz...” gibi duygusalılıklara başlarlar. Ya, anneciğim babacığım, ben size kızmıyorum deseniz de “Tamam tamam...” diyerek cümlelerinizi bitirtmezler. Çocuk eğitiminde olay bu sefer farklı bir boyuta çekilir. Bu durumda anne veya baba, büyükanne ve büyükbabayı kırmamak için özen gösterirken büyükanne ve büyükbaba da çocuğunun “hayır”larının tümüne “evet” diyerek aşırı hoşgörölü bir yaklaşım içine girerler. Disiplin sorunları (bir yanda disiplin verilmeye çalışılırken diğere yanda hoşgörölü), eğitimde çocuk üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Bunun yanında çocuğun anne baba ile özdeşim kurması da olumsuz olacaktır.

Anne babanın eğitim adına koyduğu kuralları çocuk, büyükanne veya büyükbabaya şikâyet ederek kaldırmaya çalışacaktır. Anne baba da büyükannenin ve büyükbabanın üzölmemesi ya da alınmaması için koyduğu kuralları kaldırmak zorunda kalacaktır. Bu tür çocuklara da -diğere çocuklar gibi- disiplin eğitiminde kararlı ve tutarlı olunması gerekir. Verilecek olan eğitimde tutarlı olunduğue kadar

uygulamada da kararlı olunması gerekir. Anne babanın verdiği kararlar, büyükanne ya da büyükbaba tarafından kaldırılmamalıdır. Kaldırıldığı zaman çocuk bunu, daha sonraları kendi işine geldiğue şekilde çok iyi kullanacaktır.

Bu Çocukların Eğitimi için Neler Yapılmalı?

1. Çocuk eğitiminde büyükanne ve büyükbabayı dışlamak yerine tecrübelerinden ve fikirlerinden faydalanılmalı.

2. Çocuğun terbiye ve disiplin eğitiminde en başta sorumlu kişilerin anne babaların kendileri olduklarını unutmamalı.

3. Büyükanne ve büyükbabayla olumlu iletişime geçilerek çocuk eğitimi konusundaki tutarlılığın önemi onlara anlatılmalı.

4. Ailede büyükanne ve büyükbabayı da içine alan bir ev içi kurallar belirlenerek herkesin bu kurallara uymada gereken hassasiyeti göstermesi istenmeli.

5. Anne babanın saygınlığının çocuğun gözünde azalmaması için büyükanne ve büyükbaba çocuk eğitiminde ön planda olmalı.

6. Büyükanne ve büyükbabalara, çocukların sorumluluk duygularının gelişmesi için çocukların üzerine fazla düşölmemesi ve toleranslı davranılmaması gerektiğue anlatılmalı.

7. Çocuğue verilen cezaların kaldırılması konusunda büyükanne ve büyükbabadan aracı olmamaları ya da kendi otoritelerini kullanarak kaldırılmasına müsaade etmemeleri gerektiğue hatırlatılmalı.

8. Kendilerini kullanmak isteyen çocuklara karşı, anne baba kadar büyükanne ve büyükbaba da dikkatli olmalı.

9. Evde anne baba, büyükanne ve büyükbaba birbirlerinin rollerini yapmamalı ya da rol değışikliklerine gitmemeli.

BEŞİR BİN SA'D (R.A.)

► N. Nida DURAN

Hz. Beşir (r.a.), Medineliydi. İkinci Akabe Biati'na iştirak etmiş, her türlü tehlikeye karşı Allah'ın Rasûlü'nü koruyacağına dair orada söz vermişti. Hayatı boyunca bu sözüne canı gönülden sadakat gösterip bağlı kaldı. Peygamberimiz'le birlikte başta Bedir Savaşı olmak üzere bütün İslâm savaşlarına iştirak etti. Hz. Beşir (r.a.), büyük sahabi Abdullah bin Revâha (r.a.)'nın kız kardeşiyle evliydi.

Hendek Savaşı'nda hanımı kızına bir miktar hurma vererek, "Bunu babana ve dayın Abdullah'a götür." demişti. Kız, Peygamberimiz'in yanından geçerken Rasûlullah Efendimiz (s.a.v.), "Kızım, yanındaki nedir?" diye sormuştu. Bundan sonrasını Hz. Beşir'in kızı şöyle anlatıyor:

"Yanımdaki hurmadır, yâ Rasûlallah; anem, babamla dayıma götürmemi istedi.' dedim. 'Onu bana ver.' buyurdu. Ben de elimdeki hurmaları iki avucuna döktüm. Verdiğim hurmalar avuçlarını bile doldurmamıştı. Biraz sonra bir bez istedi. Bezi getirdiler ve yere serdiler. Rasûlü Ekrem (s.a.v.) Efendimiz, hurmaları bezin üzerine dağıttı. Sonra da yanında bulunanlara 'Kumanyaya gelip yiyiniz.' buyurdu. Orada bulunanların hepsi hurmalardan yedikleri hâlde hurma hiç eksilmeyip tam tersine artmıştı. Bu mucizeyi gören sahabilerin maneviyatı arttı."

Hazreti Beşir bin Sa'd (r.a.)'ın kumandan olarak iştirak ettiği küçük çapta seriyyeler de oldu. Bir defasında Peygamberimiz'in emri üzerine Mürre Kabilesi üzerine yürüdü. Bu

seriyyede yaralandı. Başka bir sefer de Catafan Kabilesi'nin Müslümanlara saldıracağını haber almıştı. Beşir bin Sa'd kumandasında 300 kişilik bir birlik hazırlandı. Catafanlılar bunu haber alınca korktular ve çareyi kaçmada buldular

Beşir bin Sa'd (r.a.), savaştan kaçan Catafanlıları takip ederek onların yurduna girdi. Bu seriyyeden pek çok ganimet ele geçirdiler. İki kişiyi de esir alarak Medine'ye döndüler. Bu iki esir sonradan Müslüman oldu. Hazreti Peygamberimiz (s.a.v.), Hz. Beşir'in bu başarısını tebrik etti, ona iltifatta bulundu.

Hz. Beşir (r.a.) zaman zaman Rasûlullah'a sualler sorardı. Bir defasında şöyle bir sual sordu:

"Yâ Rasûlallah! Cenâb-ı Hak bize, senin üzerine salavat getirmemizi emretti. Acaba sana nasıl salavat getireceğiz?" diye sorunca Peygamberimiz bir müddet sükût etti. Cevap vermedi. Bunun üzerine sahabiler, Hz. Beşir'e karşı hoşnutsuzluklarını belirttiler. "Keşke bunu sormasaydı!" diye düşündüler. Fakat biraz sonra Allah'ın Rasulü (s.a.v.) "Salli ve Bârik" dualarını okudu ve böyle salavat getirmelerini istedi. Böylece Hz. Beşir'in suali üzerine, Rasûlullah'a nasıl salavat getireceğimizi öğrenmiş olduk.

DİVÂN-I HULÛSİ MOBİL UYGULAMASI YAYINLANDI!

20.Yüzyıl Mutasavvıf Dîvân Şâiri
Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi'nin
Dîvân-ı Hulûsî-i Dârendevî adlı eseri
Mobil Uygulamaya Aktarıldı!

- Oku - İncele - Dinle
- Fihrist - Arama
- Sözlük - Kelimeler
- Dîvân Radyo
- Dîvândan Görseller

Android ve IOS
Platformlarından
Ücretsiz
İndirebilirsiniz.

ANDROID & IOS İNDİR

ES-SEYYİD OSMAN
HULÛSİ EFENDİ VAKFI

El- Mukaddim

Öne Geçiren, Öne Alan

Yüce Allah'ın en güzel isimlerinden olan el-Mukaddim, “öne geçmek, önde bulunmak” anlamındaki kudüm kökünden türemiş bir sıfat olup “öne geçiren, öne alan” anlamlarına gelir.

Bu ilâhî ismin, tabiatın kuruluş ve işleyişinde tecellisi görülebileceği gibi, insanın mânevî hayatında da tesirleri görülebilir. Elbette maddî ve mânevî hayatın gelişme göstermesinde, insanın çaba sarf etmesi kadar, Yüce Allah'ın müdahalesinin önemi büyüktür. İnsan, salt amelîne ve çalışmasına güvenmemelidir. Yaptığı işlerden Allah'ı müstağni görmemelidir. Hiçbirimiz salt amellerimizle cennete giremeyeceğiz. Amellerle birlikte O'nun ilâhî inâyeti, lütfu, yardımı ve tevfiği ile cennete gireceğiz. Şu âyette bu konuya işaret edilir: “Şüphesiz kendileri için tarafımızdan en güzel mükâfat hazırlanmış olanlar var ya; işte bunlar cehennemden uzaklaştırılmışlardır.” İlahî beyanda açıklandığı gibi, Allah'ın yardımıyla önden giden kullar, cehennemden uzaklaştırılarak cennete kavuşturulmuştur.

İnsan, nasıl ki doğarken kendi irâdesiyle doğmamışsa, bu hayatta yaşaması gereken ömrünü bitirip giderken de kendi irâdesiyle gitmeyecektir. Ölümü ve dirimi yaratan Allah'tır. Dolayısıyla, bütün mahlûkatın ecelini de belirleyen ve tayin eden O'dur. İslâm kelâmcılarının 'kader-i mübrem' konusu içinde saydıkları ecel konusu, insanın iradesinin dışındadır.

Bu konuda, insanın, ecelini öne alma ya da geri bırakma gibi bir özgürlüğü yoktur. Nihâî takdir, Yüce Allah'a aittir.

İnsanın eceliyle ilgili karar mercii, el-Mukaddim olan Allah'tır. Kur'an-ı Kerim'de, bu husus şöyle beyan edilir: “De ki: ‘Sizin için belirlenen bir gün vardır ki ondan ne bir saat geri kalabilirsiniz ne de ileri geçebilirsiniz.’”

Kur'an-ı Kerim'de, kendilerine nimet verilen kimseler sayılırken, bu kişilere atıflarda bulunmaktadır. Bu bağlamda, Allah'a en yakın olanlar; peygamberler, siddikler, şehitler ve salihlerdir. Öyleyse, bir Müslüman Allah'a yakın olmak istiyorsa her birisi mukarrebundan olan bu kimselerin ahlâk-ı hamîdelerini örnek almalı ve onların yolundan gitmelidir. Bir gün, Allah Elçisi Hz. Muhammed (s.a.v.), Uhud Savaşı günlerinde mübârek eline aldıkları bir kılıcı havaya kaldırır. Bunu benden kim almak ister deyince, elleri havada olan bütün sahabelerin her birisi, “Ben, yâ Rasûlallah!” diye çığlık atar. Hepsinde de hayra karşı bir şevk, bir heyecan, bir coşku, bir koşuşturma vardır. Hemen bunun arkasından, Al-

lah Elçisi'nin ikinci cümlesi gelir: “Bunun hakkını vermek üzere bunu benden kim alacak?” buyurunca,

hep bir ağızdan sahabeler, ‘Onun hakkı nedir ey Allah'ın Rasûlü?’ diye sorarlar. Bunun üzerine,

Allah Rasûlü (s.a.v.): “Kırılıncaya, eğilinceye, bükülünceye, dökülünceye ve iş göremez hale gelinceye kadar onu düşmana çalmaktır.” buyurur.

İstanbul ve Sen

İstanbul'u sevmek, seni sevmek gibi zormuş,
Her gün batımından kalan avcumdaki kormuş...

Tiryâkiyi esrâr, umarım böylesi yakmaz,
Bir kerre tutuldun mu yeter, sonra bırakmaz...

Ah nerde kilitsiz kapılar, kuytu sokaklar,
Nostalji şu zümrüt yalılar, süslü konaklar...

Ben aşkı ararken uçarak sahile vardım,
Depreşti yürek yangını, rüzgâr ile sardım...

Bir yanda Süleymâniye'den taşmada nurlar,
Bir yanda da efsâneler anlatmada surlar...

İstanbul'u altın yapan altındaki cedler,
Tarihlere sığmaz yüceler, bunca senedler...

Şahlanmada atlar yine, şahlanmada taylar,
Göklerde âlem mührü, zeminlerde saraylar...

Sevdim seni Ferhat gibi, İstanbul'u sevdim,
Sevdikçe bu şehri seven her kulu sevdim...

Hâlâ atalardan kalan izler heyecandır,
İçlerdeki îmanla damarlardaki kandır...

Harcında şehâdet kanı Rabbim bu ne devlet!
Borcunda Celîl'in yüzü gülmüş, güler elbet!...

Halil GÖKKAYA